

رئیس جامعة المصطفی العالمیه عنوان کرد

نقش اساسی انقلاب اسلامی در بین‌المللی شدن حوزه علمیه قم

رئیس جامعةالمصطفی با اشاره به بین‌المللی شدن حوزه علمیه قم پس از انقلاب اسلامی و حضور پرزنگ طلاب بین‌المللی در آن اشاره کرد و خواستار بررسی دقیق نقش علمای تأثیرگذار معاصر در حوزه‌های علمیه قم و نجف شد.

به گزارش خبرگزاری حوزه، حجت‌الاسلام والمسلمین علی عباسی، در دیدار اعضای کمیته برگزاری کنگره بین‌المللی انماءالرسال، با اشاره به نقش اساسی انقلاب اسلامی در بین‌المللی شدن حوزه علمیه قم، خاطرنشان کرد: در سال‌های پیش از انقلاب، با توجه به آمارهای موجود، تنها چند صد طلبه غیرایرانی از حدود ده ملیت در حوزه علمیه قم حضور داشتند که مقایسه آن با حضور فعلی ده‌ها هزار طلبه بین‌المللی از بیش از ۱۳۰ ملیت در حوزه علمیه موضوعی ارزشمند است که البته مورد پسند برخی جریان‌ها و گروه‌ها نیست.

حجت‌الاسلام والمسلمین عباسی، رشد و توسعه همه

حوزه‌های علمیه را ضروری دانست و ادامه داد: توجه ما در تعامل و همکاری میان حوزه علمیه قم و نجف، بیشتر باید ناظر به تاریخ معاصر این دو حوزه در یک قرن اخیر باشد؛ لذا در انتخاب افراد اثرگذار در دو حوزه علمیه باید این مقطع زمانی مدنظر باشد؛

دوره‌ای که ما شاهد دخالت و نفوذ بیگانگان در منطقه از سویی و از سوی دیگر، نحوه ایستادگی و مبارزه علمای حوزه نسبت به این پدیده هستیم.

این استاد حوزه علمیه قم، با تأکید بر لزوم مقبولیت و جایگاه

رفیع علمایی که در کنگره انماءالرسال به آنان پرداخته می‌شود، یادآور شد: شخصیت‌ها و علمای برجسته دیگری نیز در حوزه علمیه زیست علمی داشته‌اند که از لحاظ مقبولیت علمی و تأثیرگذاری اجتماعی، از اهمیت بالایی برخوردار هستند. بخشی از جایگاه حوزه علمیه قم، مهرون این بزرگواران همچون علامه طباطبایی و آیت‌الله مصباح یزدی ^{(رحمتهما الله است و جا دارد، در این کنگره مدنظر قرار گیرند.}

رئیس جامعةالمصطفی، پرداختن این کنگره به شخصیت

علامه شهید سیدحسن نصرالله ^{(رحمته الله است و شایسته تقدیر دانست} و ابراز کرد: هرچند بخش‌های مختلف به اشکال گوناگون به شخصیت این شهید مجاهد می‌پردازند؛ اما ابعدادی از شخصیت

حوزوی ایشان وجود دارد که کمتر شناخته شده است و طرح این جنبه‌ها به‌ویژه در پیش‌نشست‌ها و تدوین مقالات در شرایط

امروز اقدامی مهم به‌شمار می‌آید.

وی با تأکید بر ضرورت برگزاری پیش‌نشست‌های علمی متنوع ویزه این کنگره بین‌المللی، تصریح کرد: برگزاری این پیش‌نشست‌ها در فرهنگ‌سازی و افزایش جایگاه علمی کنگره‌اهمیت فراوانی دارد و جامعةالمصطفی و نمایندگی‌های آن در داخل و خارج از کشور آماده برگزاری این پیش‌نشست‌ها هستند.

امضای توافق‌نامه همکاری ستاد راهبری فناوری‌های هوشمند بین حوزه‌های علمیه برادران و خواهران

در راستای تحقق اهداف چشم‌انداز و سند راهبردی نظام مقدس جمهوری اسلامی ایران و پیرو سیاست‌های مهم توسعه مستمر وارتقای کیفی و تجربیات و دستاوردهای طرفین در حوزه هوشمندسازی، توافق‌نامه همکاری مشترک بین ستاد راهبری فناوری‌های هوشمند حوزه‌های علمیه و حوزه‌های علمیه خواهران به امضا رسید.

به گزارش خبرگزاری حوزه، این توافق‌نامه شامل زمینه‌های همکاری زیر می‌باشد:

توسعه فعالیت‌های علمی– پژوهشی با رویکرد ویژه به حوزه طلب، خانواده و کودک؛ اجرای طرح‌های پژوهشی مشترک در حوزه فناوری‌های هوشمند؛ برگزاری همایش‌ها، نشست‌ها و کارگاه‌های علمی و پژوهشی مشترک؛ برگزاری نشست‌های تخصصی و دوره‌های آموزشی با بهره‌گیری از اساتید و متخصصان طرفین؛ حمایت از پژوهش‌های تحصیلی به‌ویژه در مقاطع سطح سه و چهار؛ ایجاد شبکه مستمر ارتباط محققان و علاقه‌مندان به فناوری‌های هوشمند.

این توافق‌نامه گامی مهم در راستای تحقق اهداف هوشمندسازی حوزه‌های علمیه و گسترش همکاری‌های علمی و فناورانه بین دو نهاد مهم حوزوی محسوب می‌شود و می‌تواند، زمینه‌ساز تحولات مثبت در عرصه آموزش و پژوهش حوزوی باشد.

به همت پژوهشکده باقرالعلوم ^(علیه السلام)

کتاب «ابزارهای فرهنگی» منتشر شد

کتاب «ابزارهای فرهنگی»، تجربه‌نگاری تولید و استفاده از ابزارهای کمک آموزشی در تبلیغ دینی به‌قلم محمود خیری و زهرا اخلاقی، به‌همت انتشارات پژوهشکده تبلیغ و مطالعات اسلامی باقرالعلوم ^(علیه السلام) منتشر شد.

به گزارش خبرگزاری حوزه، بی‌شک یکی از چالش‌های بزرگ استفاده از وسایل کمک‌آموزشی

ضمن سلام و خداقوت بفرمایید نگاه کلی شما به مسأله امتحان شفاهی حوزه‌های علمیه چگونه است؟

● به نظر من اخذ امتحان شفاهی، یکی از محسنات و امتیازهای حوزه‌های علمیه در عرصه آموزشی است و امتحان شفاهی در حوزه، نوعی رد و بدل‌شدن علم میان طلاب و فضلاء حوزه‌های علمیه است؛ چراکه گفت‌وگوی علمی همیشه به‌صورت امری مثبت تلقی شده و مهم به حساب می‌آید.

برای کسی که مدت‌ها زحمات تعلیم و تربیت و کسب علم را کشیده، بسیار اهمیت دارد که بداند در چه جایگاه و مرتبه علمی قرار دارد؛ هرچند گاهی از موارد این مسأله دچار غفلت واقع می‌شود؛ یعنی اینکه طلبه‌ای به‌مدت ۱۰ یا ۱۵ سال در حوزه‌های علمیه مشغول به درس و بحث بوده، باید دید که اکنون او در چه مرحله از علم و دانش قرار گرفته است. بنابراین، اختبار و سنجش شخص طلبه و علمیت او، یکی از نکات مهم امتحان شفاهی است که نباید از این نکته غفلت شود.

باتوجه به اینکه بین کتاب‌های تحصیلی حوزه‌های علمیه با کتب دانشگاهی و متن عربی و تشریحی بودن دروس طلاب، تفاوت‌های قابل توجهی وجود دارد، به نظر می‌رسد که برگزاری امتحانات شفاهی متناسب با نوع دروس حوزوی بوده و بهتر از تستی بودن سوالات، می‌تواند حق مطلب را ادا کند. نظر شما در این باره چیست؟

● بله، در علوم حوزوی، عمدتاً همه این علوم به‌صورت تشریحی و بیان دلیل و متن عربی است و به‌نوعی تمامی این علوم مربوط به فهم طلاب است؛ بنابراین وقتی امتحان شفاهی از طلاب اخذ می‌شود، برای این‌است که مجموعه حوزویان بدانند که در چه مرحله‌ای از فهم مطالب و علوم حوزوی هستند که البته این نیز، یکی از نکات مثبت امتحانات شفاهی است تا روشن شود که افراد چه مقدار توانسته‌اند در عرصه علمی رشد پیدا کرده و موفقیت کسب کنند.

علاوه بر این باید دانست که «اختبار علمی» امری مثبت و پذیرفته‌شده در هر مجموعه علمی و مراکز جهان است و وقتی دانش‌آموخته‌ای در مرکزی قرار می‌گیرد، اگر مورد اختبار و امتحان قرار گیرد، یقیناً آزمون او سبب رشد و انگیز وی شده و این آزمون، باعث ترقی افراد و اصل مجموعه آموزشی و مراکز علمی می‌شود.

یعنی نظر شما این است که اصل امتحان شفاهی مورد قبول همه مجموعه‌های علمی و امری مثبت هست که کسی درصدد انکار آن نیست؟

● بله چنین است. در حوزه علمیه هم باید گفت که اصل امتحانات شفاهی حوزه‌های علمیه– فارق از برخی حواشی‌هایی که برای آن وجود دارد – امری مهم، مثبت، عقلی، منطقی و قابل دفاع است و باید به امتحانات شفاهی با دیدگاه اختبار و آزمون نگاه شده و آن را در راستای رشد و کمال طلاب و فضلاء حوزه‌های علمیه قلمداد کرد.

باتوجه به اینکه سیره و روش ائمه معصومان ^(علیهم السلام) برای ما حجت بوده و اهمیت خاصی دارد، بفرمایید روش معصومین ^(علیهم السلام) در اختبارهای علمی افراد، چگونه بوده و آنان با چه روش‌هایی به میزان دانش و علمیت افرادی می‌پردند؟

● اتفاقاً سیره اصحاب معصومان ^(علیهم السلام) این‌گونه بوده است. گاهی برخی از افراد، نسبت به اعتقادات خود، نزد ائمه معصومان ^(علیهم السلام) رفته و عقیده و اعتقادات خود را ابراز می‌کردند تا تأیید و یا رد امام ^(علیه السلام) را بدانند که البته این سیره را می‌توان به‌نوعی ارائه دادن مباحث یادگرفته‌شده به معصومان ^(علیهم السلام) توسط افراد دانست.

در مباحث دیگر هم همین‌طور است و اصحاب معصومان ^(علیهم السلام) از آنان پرس‌وجو می‌کردند تا ببینند مطالب را درست درک کرده و یاد گرفته‌اند یا خیر؟ این موارد به‌نوعی، همان ابراز کردن و نشان‌دادن فهم از مباحث آموزشی

است؛ بنابراین امتحان شفاهی حوزه‌های علمیه نیز امری مثبت و سبب فاخرشدن حوزه‌های علمیه می‌شود.

باتوجه به پیام‌های برخی از طلاب حوزه‌های علمیه مبنی بر استرس داشتن آنان هنگام امتحان شفاهی، بفرمایید استرس طلاب چه‌مقدار واقعی و چه‌میزان از آن، نشان از ضعف برخی از طلاب دارد؟

● این مسأله، امری طبیعی و چیزی است که وجود دارد؛ اما تلقین طلاب نیز در افزایش استرس آنان بی‌تأثیر نیست و منشأ آن نیز به این دلیل است که برای ما از همان اولین روز ورود افراد به حوزه‌های علمیه، امتحان شفاهی به‌عنوان مرحله‌ای سخت معرفی شده است و همیشه این‌گونه گفته می‌شود که اصل در امتحان شفاهی، بر عدم قبولی است... این نوع نگاه و تلقین‌ها سبب مشوش‌شدن ذهن طلاب و درنتیجه، ایجاد استرس در آنان می‌شود.

البته بخشی از اضطراب بعضی از طلاب در امتحان شفاهی نیز، به این خاطر است که برخی از طلاب، تسلط کافی بر مطالب، استمرار بر مطالعات خود و محتوای کتب مورد آزمون ندارند؛ چنانکه در بسیاری از موارد، طلابی که مسلط بر مباحث هستند، هنگام ارائه مطالب، نه‌تنها استرسی ندارند، بلکه با ارائه خوب و آزمون موفق، سبب خشنودی ممتحنین شفاهی نیز می‌شوند.

بنابراین در مسأله امتحان شفاهی چند نکته وجود دارد که باید به آن توجه شود.

اول این است که به‌صورت کلی امتحان‌دادن و آزمون – چه دنیوی باشد و چه آخروی– امری سخت بوده و استرس دارد. دوم این است که وقتی افراد، به درس و محتوای آن مسلط نبوده و پیش‌مطالعه‌ای از محدوده‌های آزمون نداشته باشند، به‌صورت طبیعی دچار استرس و ترس می‌شوند.

برخی از طلاب گلابه می‌کنند که مثلاً از من، سؤال مربوط به متن را نپرسیدند و از این‌گونه حرف‌ها...؛ درحالی‌که همه‌چیز در امتحان شفاهی مدون و مکتوب‌شده و چیزی نیست که خارج از عرف، قانون و آیین‌نامه امتحانات باشد.

طلاب و فضلاء حوزه‌های علمیه می‌دانند که فرم مد نظر در آزمون شفاهی، به دست خود طلاب داده می‌شود تا طبق گزینه‌های آن فرم، آزمون طلاب اخذ شود. بنابراین آزمون شفاهی طلاب، براساس معیارها و اصول مشخصی اخذ می‌شود.

درنهایت می‌توان گفت که برخی از استرس‌هایی که در این زمینه پیش می‌آید، استرس‌های خود‌ساخته بوده و واقعیت ندارد.

علاوه بر این، بسیاری از مواقع، نصایحی که در این عرصه برای بعضی از طلاب از سوی برخی از اساتید امتحان شفاهی، داده می‌شود، در مسیر ارتقای طلاب و فضلاء حوزه‌های علمیه بوده و سبب تقویت و راهنمایی‌های طلاب حوزه‌های علمیه می‌شود. نباید این مسائل به‌عنوان مسائلی که باعث ایجاد استرس می‌شود، قلمداد شده و سبب به‌وجودآمدن برخی از مشکلات شود.

ه اثرثانی صحبت‌های خود به بارم‌بندی امتحانات شفاهی یا همان معیارهای نمره اشاره کردید. لطفاً مقداری جزئی‌تر، بخش‌هایی از بارم‌بندی را برای مخاطبان خبرگزاری رساتشریح بفرمایید.

● امتحانات شفاهی ضمن اینکه در ذهن بسیاری از طلاب امری سخت تلقی می‌شود؛ اما دارای شیرینی‌های خاصی نیز است که اقتضای فضای علمی این‌چنین ایجاد می‌کند.

بارم‌بندی یا معیارهای نمرات در سطح‌بندی امتحانات سطوح عالی و خارج، تفاوت‌هایی با هم‌دیگر دارد. در امتحانات سطوح، ۳ نمره برای عبارت‌خوانی و ادبیات، ۳ نمره برای سوالات علمی، ۷ نمره برای تطبیق مطالب و ۷ نمره برای توضیح مطالب در نظر گرفته شده است.

اما در امتحانات دروس خارج، با توجه به نگاه اجتهادی به این دروس، معیارهای آن با بارم‌بندی امتحانات سطوح عالی متفاوت است؛ چراکه در امتحانات دروس خارج بر

حجت‌الاسلام والمسلمین بنیادی در گفت‌وگو با رسا مطرح کرد

امتحانات شفاهی حوزه

از استرس‌های خودساخته تا گره‌زدن معیشت طلاب

«امتحان شفاهی» طلاب یکی از معبرهای تحصیلی است که همواره حواشی و قصه‌های زیادی با خود داشته و جمع زیادی از طلاب از آن به‌عنوان هفت‌خان رستم یاد می‌کنند؛ در این بین مخالفان و موافقان زیادی در خصوص چگونگی، کیفیت و ساختار امتحان شفاهی سخن گفته و گلابه‌های زیادی را مطرح کرده و می‌کنند. در همین راستا خبرنگار خبرگزاری رسا، با حجت‌الاسلام والمسلمین حسین بنیادی، ممتحن شفاهی حوزه علمیه قم به گفت‌وگو نشست است که مشروح این گفت‌وگو را تقدیم نگاه مخاطبان هفته‌نامه افق حوزه می‌کنیم.

است؛ بنابراین امتحان شفاهی حوزه‌های علمیه نیز امری مثبت و سبب فاخرشدن حوزه‌های علمیه می‌شود.

مبنی بر استرس داشتن آنان هنگام امتحان شفاهی، بفرمایید استرس طلاب چه‌مقدار واقعی و چه‌میزان از آن، نشان از ضعف برخی از طلاب دارد؟

● این مسأله، امری طبیعی و چیزی است که وجود دارد؛ اما تلقین طلاب نیز در افزایش استرس آنان بی‌تأثیر نیست و منشأ آن نیز به این دلیل است که برای ما از همان اولین روز ورود افراد به حوزه‌های علمیه، امتحان شفاهی به‌عنوان مرحله‌ای سخت معرفی شده است و همیشه این‌گونه گفته می‌شود که اصل در امتحان شفاهی، بر عدم قبولی است... این نوع نگاه و تلقین‌ها سبب مشوش‌شدن ذهن طلاب و درنتیجه، ایجاد استرس در آنان می‌شود.

البته بخشی از اضطراب بعضی از طلاب در امتحان شفاهی نیز، به این خاطر است که برخی از طلاب، تسلط کافی بر مطالب، استمرار بر مطالعات خود و محتوای کتب مورد آزمون ندارند؛ چنانکه در بسیاری از موارد، طلابی که مسلط بر مباحث هستند، هنگام ارائه مطالب، نه‌تنها استرسی ندارند، بلکه با ارائه خوب و آزمون موفق، سبب خشنودی ممتحنین شفاهی نیز می‌شوند.

آیا سلیاق متفاوت اساتید در قبول یا عدم قبولی طلاب در آزمون شفاهی موثر است؟ این مسأله، چیزی است که بسیاری از طلاب از آن گلابه داشته و مورد اعتراض قرار می‌دهند.

● قطعاً سلیاق اساتید آزمون شفاهی حوزه‌های علمیه در قبولی یا عدم قبولی طلاب دخیل نیست و اگر هم اثر داشته باشد، بیشتر از چند نمره نخواهد بود. به‌همین منظور، مدیریت حوزه‌های علمیه و مدیر حوزه علمیه قم، جلسات متعددی را برای ایجاد وضعیت مطلوب‌تر امتحانات شفاهی حوزه‌های علمیه، برگزار کردند تا با انتخاب روشی مناسب، تفاوت و تأثیر سلیقه‌های اساتید امتحانات شفاهی را به حداقل برسانند و از آسیب‌های آن جلوگیری شود.

امروز عدالت در آزمون‌های شفاهی به‌گونه‌ای اجرا و عملیاتی می‌شود که کاملاً به‌نفع طلاب بوده و مانع از ضایع‌شدن حق و حقوق آنان می‌شود؛ یعنی اگر درجایی هم که مثلاً اختلاف سلیقه استادی، سبب کاهش نمره و یا مردودی طلبه‌ای شود، ساختار امتحان شفاهی به‌گونه‌ای تعریف و تعیین شده که طلبه معترض می‌تواند به میزان نمره‌اخذ شده، اعتراض کرده و در آزمون و نمره فرد معترض، تجدید نظر شود.

علاوه بر اینکه با توجه به تجربیات و مشاهدات سال‌های گذشته ما، معمولاً اختلاف بین نمرات تجدید نظر با نمره اولیه طلاب، اختلاف قابل توجهی نبوده؛ بلکه در اکثر موارد، نمره اولیه اخذ‌شده از سوی طلاب، در مرحله تجدید نظر تغییری پیدا نمی‌کند.

بنابراین باید فضای ذهنی طلاب نسبت به امتحانات شفاهی مثبت شود که البته امروز چنین است و دیدگاه‌ها مثبت شده و مشکلات در این عرصه درحال کاهش است.

علاوه بر این، امروز دغدغه طلاب و فضلاء حوزه‌های علمیه از امتحانات شفاهی، چیزی خارج از اصل آزمون‌های شفاهی است؛ یعنی بیشتر از همه، حواشی امتحانات شفاهی است که بیشتر از متن آن مورد توجه قرار می‌گیرد.

باتوجه به خلق‌و‌خوی مباحثه‌گری طلاب و برخورد‌های علمی برخی از طلاب با اساتید امتحان شفاهی، در پیام‌هایی منتشرشده از طلاب در زیر برخی از اخبار امتحانات شفاهی رسانه‌ها، بعضی از طلاب این‌گونه بیان می‌کنند که باید در زمان امتحان شفاهی، مقابل برخی از اساتید فقط گوش شنوا داشت و با خار و ذلیل‌کردن خود، بتوان نمره قبولی را کسب کرد. آیا واقعاً چنین چیزی وجود دارد؟

● این بیانات کاملاً اظهارات نادرست و خلاف واقع است و ممتحنین شفاهی نیز، همانند دیگر اساتید و طلاب علوم دینی در فضای معنوی، بافضیلت و روحانی حوزه‌های علمیه زیسته و در همین فضا تنفس می‌کنند. بنابراین این‌گونه اظهارات کاملاً نادرست است. اتفاقاً گاهی اتفاق می‌افتد که طلابی در زمان آزمون شفاهی، مطالبی خلاف نظرات اساتید شفاهی بیان

▪ دوشنبه ۱۵ بهمن ۱۴۰۳ ▪ ۴ شعبان المعظم ۱۴۴۶ ▪ ۳ فوریه ۲۰۲۵ ▪ سال بیست و سوم ▪ شماره ۸۳۱	www.ofoghhawzah.com
--	----------------------------

می‌کنند؛ اما به‌دلیل اینکه سخنان خود را با دلیل و مدرک و مستندات علمی بیان و تشریح می‌کنند، ممتحنین امتحان شفاهی نیز از قبول واقعیت و کلام درست امتناع نمی‌کنند و آزمون‌دهنده در مورد تشویق قرار می‌دهند.

علاوه بر این، متأسفانه خصوصیات خوب اساتید و برخورد‌های مناسب و مؤدبانه آنان، هیچ‌وقت نقل و منتشر نمی‌شود و تنها به بیان ایرادات پرداخته می‌شود که این مسأله در تغییر نگاه عموم طلاب به امتحانات شفاهی تأثیر می‌گذارد.

ه تلقی برخی از طلاب بر این است که ظاهراً بیشتر اساتید امتحان شفاهی تمایلی به دادن نمرات بالاتر به طلاب ندارند و غالباً طلاب با نمرات حداقلی یا متوسط، آزمون خود را به پایان می‌رسانند که این مسأله سبب به وجودآمدن برخی از ناراضی‌تها و تبعات معدلی و کسب مدرک شده است. علاوه بر اینکه در مقابل مدرک دانشگاهی اساتید در قبول یا عدم قبولی نمی‌کند. لطفاً در این باره نیز توضیحاتی بفرمایید.

● همان‌گونه که در جواب سوالات قبلی بیان کردم، راه تجدید نظر برای اعتراضات طلاب وجود دارد و این‌گونه نیست که حق طلاب و فضلاء حوزه‌های علمیه در این مسیر ضایع شود. علاوه بر این، این ادعاها خلاف واقع است و چنانکه مورد و مصادیق بسیاری در این مسأله وجود دارد که طلابی بعد از آزمون شفاهی، به نمرات خود معترض می‌شوند و احساس می‌کنند که آنان نمره بالاتری را می‌گرفتند که بعد از اعتراض و تجدید نظر، نمرات آنان تغییری نکرده و یا دچار تغییر مؤثری نشده است.

بنابراین ممکن است که برخی از طلاب این‌چنین فکری داشته باشند؛ اما واقعیت این است که درواقع، مسأله چنین نبوده و نمرات هرکدام از طلاب، به‌میزان و مقداری که مستحق آن می‌باشند، از سوی ممتحنین شفاهی داده می‌شود؛ بنابراین آنچه که باید در این باره به آن تأکید کنیم، این است که امتحانات کتبی هرچند خوب است؛ اما نمی‌تواند معیار دانش افراد در حوزه‌های علمیه باشد. ما نباید این‌گونه بگوییم که امتحان کتبی چنانکه در دانشگاه معیار است، پس باید در حوزه‌های علمیه نیز معیار باشد؛ چراکه قرار نیست، همه‌چیز حوزه‌های علمیه دانشگاه باشد و بالعکس.

در مورد روش آزمون شفاهی و سیستم آموزشی بومی حوزه‌های علمیه باید گفت که بسیاری از دانشگاه‌های علمی و دینی دنیا، سیستم حوزه‌های علمیه را پس‌ندیده‌اند؛ یعنی سیستم آموزشی حوزه‌های علمیه شیعیان را؛ اما باید دید که چه دلیلی سبب شده تا نگاه برخی از طلاب و فضلاء حوزه نسبت به امتحانات شفاهی این‌گونه باشد که بیان شد.

ه چنانکه مطلع هستید، امتحانات شفاهی در معیشت طلاب نقش داشته و تأثیرگذار است. به نظر شما گره‌زدن معیشت طلاب به امتحانات شفاهی امری درست است یا خیر؟ آیا شما پیشنهادی در این زمینه برای مدیریت حوزه‌های علمیه دارید؟

● چنانکه این مطلب را به مسئولان مربوطه در جلسات مختلف هم گفته‌ام، به نظر من گره‌زدن امور معیشتی طلاب به امتحانات شفاهی، امری است که من آن را قبول ندارم. در بحث شهریه این مسأله را قبول داریم؛ اما در مابقی امور معیشتی، گره‌زدن آن به امتحان شفاهی درست نیست. به نظر می‌آید که باید در این مسأله تجدید نظر کرده و در قانون آن بازنگری شود. امروزه، طلاب به‌اندازه کافی با مشکلات معیشتی روبه‌رو هستند. اگر از طلبه‌ای امتحان شفاهی گرفته و او از عهده امتحان شفاهی برنیامده و مردود شود، نباید مواردی همچون بیمه، معافیت تحصیلی و دیگر اموزات معیشتی او نیز دچار اختلال شده و همه زندگی و معیشت طلاب، متأثر از آزمون شفاهی شود؛ درحالی‌که اگر آن طلبه، در همان زمان امتحان شفاهی به‌عنوان طلبه در سیستم حوزه تعریف می‌شود، چرا باید به او نامه معرفی نداده و او را از این‌گونه خدمات محروم کرد.

که فصل نخست آن، به بیان تجارب یادگیری از مراحل تولید ابزارها و وسایل کمک‌آموزشی مانند ایده، طراحی، برنامه‌ریزی و تولید می‌پردازد و فصل دوم، سرفصل‌های مهم قصه‌گویی، بازی و سرگرمی، پرده‌خوانی، کارت‌بازی و پوسترها را در بر گرفته است. در بخشی از فصل دوم اثر ذیل، عنوان بازی و سرگرمی می‌خوانیم: «هر نوع ورزش یا فعالیتی که کودکان به‌منظور تفریح و تفنن انجام دهند، بازی نامیده می‌شود. بازی علاوه بر لذت، دارای ارزش‌هایی است که به خودی خود، نقش زیادی در بسیاری از عرصه‌های آموزشی و تربیتی دارد.»

معرفی وسایل، داستان تولید و نحوه استفاده از وسایل کمک‌آموزشی تنظیم شده است.

شناسایی و معرفی این وسایل کمک می‌کند تا استفاده‌کنندگان با اهمیت تولید، کاربرد و اثربخشی این وسایل بیشتر آشنا شده و از آن‌ها در فعالیت‌های خود استفاده کنند و به‌مرور تعداد علاقه‌مندان به این حوزه در تولید و استفاده زیاد شده و آن را به ابزاری دائمی در کمک به فرایندهای تربیتی و آموزشی تبدیل سازند.

کتاب «ابزارهای فرهنگی» در دو فصل «نیاز به وسایل کمک‌آموزشی در تبلیغ برای کودک و نوجوان» و «معرفی تجربیات» تدوین شده است

جهت رفع این خلأ و چالش، گام برداشته است.

در این کتاب، داده‌ها براساس مصاحبه با متخصصان جمع‌آوری شده است. در اینجا برخلاف مصاحبه‌دانان با اهمیت نگارانه، به مصاحبه‌شونده نه به‌منزله یک کل یا شخص، بلکه به قابلیتش به‌منزله متخصص در یک حوزه خاص توجه می‌شود و متخصصان نه به‌منزله یک مورد منفرد، بلکه به‌منزله نمایندگان یک گروه در نمونه گنجانده می‌شوند.

پس از انجام مصاحبه‌ها، داده‌های جمع‌آوری‌شده مبتنی‌بر روش سرگذشت تولید و استفاده از وسیله، و گزارش نهایی در